

Bruxelles, 2 iulie 2019
(OR. en)

10175/19

ECOFIN 633
UEM 233
SOC 483
EMPL 372
COMPET 511
ENV 604
EDUC 317
RECH 350
ENER 354
JAI 714
FSTR 133
REGIO 169

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. Csie:	9947/19 - COM(2019) 522 final
Subiect:	Recomandare de RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2019 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2019

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost revizuit și convenit de diferite comitete ale Consiliului, pe baza propunerii COM(2019) 522 final a Comisiei.

RECOMANDARE A CONSILIULUI

din ...

**privind Programul național de reformă al Portugaliei pentru 2019 și care include un aviz al
Consiliului privind Programul de stabilitate al Portugaliei pentru 2019**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121
alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea
supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special
articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din
16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice², în special
articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

² JO L 306, 23.11.2011, p. 25.

întrucât:

- (1) La 21 noiembrie 2018, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii, care marchează începutul semestrului european de coordonare a politicilor economice pentru anul 2019. Comisia a ținut cont în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. Prioritățile Analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 21 martie 2019. La 21 noiembrie 2018, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Comisia a adoptat și Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Portugalia ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro, care a fost aprobată de Consiliul European la 21 martie 2019. La 9 aprilie 2019, Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro³ („Recomandarea din 2019 pentru zona euro”), care stabilește cinci recomandări pentru zona euro („Recomandările pentru zona euro”).
- (2) În calitate de stat membru a cărui monedă este euro și având în vedere legăturile strânse dintre economii în cadrul uniunii economice și monetare, Portugalia ar trebui să asigure punerea în aplicare integrală și în timp util a Recomandării din 2019 pentru zona euro, astfel cum se reflectă în recomandările 1-4 de mai jos. În special, concentrarea politicii economice legate de investiții pe domeniile specificate și utilizarea veniturilor excepționale în vederea reducerii datoriei publice vor contribui la punerea în aplicare a celei de a doua recomandări pentru zona euro în ceea ce privește sprijinirea investițiilor și refacerea rezervelor. Măsurile de reducere a segmentării pieței forței de muncă, de îmbunătățire a competențelor și a eficacității plasei de siguranță socială vor contribui la punerea în aplicare a celei de a treia recomandări privind zona euro în ceea ce privește funcționarea pieței forței de muncă și a sistemelor de protecție socială. Măsurile de reducere a sarcinii de reglementare vor contribui la punerea în aplicare a primei recomandări privind zona euro în ceea ce privește mediul de afaceri și îmbunătățirea productivității în vederea reechilibrării zonei euro. Creșterea eficienței procedurilor de insolvență și de recuperare va contribui la punerea în aplicare a celei de a patra recomandări pentru zona euro în ceea ce privește reducerea creditelor neperformante.

³ JO C 136, 12.4.2019, p. 1.

- (3) Raportul de țară privind Portugalia pentru 2019 a fost publicat la 27 februarie 2019. Acesta a evaluat progresele realizate de Portugalia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice țării adoptate de Consiliu la 13 iulie 2018⁴, măsurile prin care s-a dat curs recomandărilor specifice țării, adoptate în anii anteriori, precum și progresele realizate de Portugalia în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, raportul a inclus un bilanț aprofundat efectuat în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, ale cărui rezultate au fost publicate tot la 27 februarie 2019. În urma analizei sale, Comisia a concluzionat că Portugalia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice. Mai precis, stocurile ridicate ale datoriei externe nete, ale datoriei private și ale celei publice și ponderea mare a creditelor neperformante constituie vulnerabilități în contextul unei creșteri scăzute a productivității. Există în continuare lacune în materie de politici, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor propuse pentru reducerea creditelor neperformante și îmbunătățirea mediului de afaceri. Va fi necesar să se monitorizeze adoptarea și punerea în aplicare a mai multor planuri de reformă, inclusiv a reformelor fiscal-bugetare structurale menite să contribuie la consolidarea sustenabilității finanțelor publice.
- (4) La 30 aprilie 2019, Portugalia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2019, precum și Programul de stabilitate pentru 2019. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.

⁴ JO C 320, 10.9.2018, p. 92.

- (5) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost luate în considerare în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) aferente perioadei 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁵, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea dacă acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care se va prevala de dispoziția menționată anterior în orientările sale privind aplicarea măsurilor prin care se stabilește o corelație între eficacitatea fondurilor ESI și buna guvernanță economică.
- (6) Portugalia face în prezent obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere și este supusă regulii tranzitorii privind datoria. În Programul său de stabilitate pentru 2019, Portugalia și-a propus să atingă un deficit total de 0,2 % din produsul intern brut (PIB) în 2019, un excedent de 0,3 % din PIB în 2020 și o îmbunătățire suplimentară, constând într-o creștere a excedentului până la nivelul de 0,7 % din PIB, până în 2022. Planurile respective nu includ decât parțial potențialul efect de creștere a deficitului pe care îl au măsurile de sprijin pentru bănci începând din 2020. Pe baza soldului structural recalculat, se prevede ca obiectivul bugetar pe termen mediu – care a fost transformat dintr-un excedent structural de 0,25 % din PIB în 2019 într-o poziție bugetară echilibrată în termeni structurali în 2020 – să fie atins în 2020. În Programul de stabilitate pentru 2019 se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va atinge 118,6 % în 2019 și 115,2 % în 2020, aceasta urmând să ajungă la 103,7 % în 2022. Scenariul macroeconomic pe care se întemeiază aceste proiecții bugetare este plauzibil pentru 2019 și 2020 și este favorabil pentru anii următori. În același timp, măsurile necesare pentru a sprijini țintele de deficit planificate în perioada de după 2019 nu au fost suficient detaliate.

⁵ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

- (7) Programul de stabilitate pentru 2019 nu oferă informații cu privire la impactul bugetar al cheltuielilor excepționale în legătură cu măsurile preventive de protejare a teritoriului național împotriva incendiilor forestiere, în urma incendiilor forestiere de mare amploare care au avut loc în 2017. Cu toate acestea, prin scrisoarea din 9 mai 2019, autoritățile portugheze au furnizat dovezi corespunzătoare privind amploarea și natura acestor costuri bugetare suplimentare. În special, din scrisoare reiese faptul că execuția bugetară pentru 2018 include cheltuieli excepționale de aproximativ 0,04 % din PIB în legătură cu măsuri preventive de protejare a teritoriului național împotriva incendiilor forestiere. Scrisoarea din 9 mai 2019 prezintă cheltuieli legate de gestionarea situațiilor de urgență, clasificate drept măsuri cu caracter excepțional, și cheltuieli legate de măsuri de prevenire. Având în vedere caracterul integrat al acestor cheltuieli și relația directă cu incendiile forestiere de mare amploare din 2017, tratamentul specific al cheltuielilor legate de prevenirea incendiilor forestiere s-ar putea încadra în aplicarea „clauzei privind evenimentele neobișnuite”. Potrivit Comisiei, cheltuielile suplimentare eligibile aferente măsurilor de prevenire se ridică, în 2018, la 0,04 % din PIB. Dispozițiile articolului 5 alineatul (1) și ale articolului 6 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 acoperă aceste cheltuieli suplimentare, incendiile forestiere de mare amploare și fără precedent constituind un eveniment neobișnuit, al cărui impact asupra finanțelor publice ale Portugaliei este important, iar sustenabilitatea finanțelor publice nu ar fi compromisă în cazul unei abateri temporare de la traiectoria de ajustare stabilită pentru atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu. Prin urmare, ajustarea necesară în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu pentru 2018 a fost redusă pentru a se lua în calcul aceste costuri suplimentare.
- (8) La 13 iulie 2018, Consiliul a recomandat Portugaliei să se asigure că rata de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete⁶ nu depășește 0,7 % în 2019, ceea ce corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,6 % din PIB. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, există riscul ca în 2019 să se înregistreze o abatere semnificativă de la ajustarea recomandată.

⁶ Cheltuielile publice primare nete cuprind cheltuielile publice totale, mai puțin cheltuielile cu dobânzile, cheltuielile cu programele Uniunii care sunt acoperite integral din venituri provenite din fonduri ale Uniunii și modificările nediscreționare ale cheltuielilor cu prestațiile de șomaj. Formarea brută de capital fix finanțată la nivel național este repartizată de-a lungul unei perioade de patru ani. Sunt luate în calcul și măsurile discreționare privind veniturile sau creșterile veniturilor impuse prin lege. Măsurile cu caracter excepțional, atât pe partea de venituri, cât și pe partea de cheltuieli, sunt compensate.

- (9) În 2020, Portugalia ar trebui să își atingă obiectivul bugetar pe termen mediu, ținând seama de marjele permise în caz de evenimente neobișnuite, pentru care se acordă o abatere temporară. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, această situație este coerentă cu o rată de creștere nominală maximă a cheltuielilor publice primare nete de 1,5 %, care corespunde unei ajustări structurale anuale de 0,5 % din PIB. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2019, în ipoteza menținerii politicilor actuale, există riscul ca în 2020 să se înregistreze o abatere semnificativă de la această cerință. În același timp, conform previziunilor, Portugalia va respecta regula tranzitorie privind datoria în 2019, ca urmare a abaterii anuale permise de 0,25 %, dar, la prima vedere, nu se preconizează că va respecta regula privind datoria în 2020. În general, Consiliul consideră că în 2019 ar trebui să fie luate măsurile necesare care să asigure respectarea dispozițiilor Pactului de stabilitate și de creștere. Ar fi important să se utilizeze orice venituri excepționale pentru a reduce și mai mult ponderea datoriei publice în PIB.

(10) Consolidarea sustenabilității bugetare a Portugaliei depinde de continuarea consolidării bugetare favorabile creșterii economice, însă calitatea finanțelor publice ar putea fi îmbunătățită, iar cheltuielile ar putea fi orientate astfel încât să favorizeze într-o măsură mai mare creșterea, prin sprijinirea investițiilor (a se vedea mai jos). În pofida faptului că investițiile publice au crescut în 2018, acestea au rămas foarte scăzute în comparație cu standardele Uniunii și s-au situat în mod constant sub obiectivele urmărite de guvern. Asigurarea respectării legii privind controlul angajamentelor, punerea în aplicare strictă și la timp a legii-cadru a bugetului și continuarea eforturilor de raționalizare rămân esențiale pentru îmbunătățirea controlului cheltuielilor și pentru eficientizarea cheltuielilor. Economii realizate ca urmare a creșterii eficienței, permise de recente revizuri de sine stătătoare ale cheltuielilor bazate pe o abordare ascendentă în sectoare specifice, au fost, în ansamblu, limitate. Pentru a obține câștiguri mai ridicate în materie de eficiență, ar trebui ca revizuirea cheltuielilor să devină o caracteristică obișnuită a cadrului bugetar al Portugaliei. În plus, este în continuare nevoie de reforme mai profunde pentru a spori eficiența și de un accent clar, în sens descendent, pe limitarea cheltuielilor globale. Acest demers ar trebui să se bazeze în mare parte pe o strategie de reformă a administrației publice care să vizeze o mai bună aliniere a nivelurilor forței de muncă din sectorul public cu necesitatea de a furniza servicii eficiente, ceea ce presupune inclusiv sprijinirea realocării și a recalificării personalului, precum și promovarea performanței individuale și a atractivității serviciului public pentru personalul cu înaltă calificare.

- (11) Finanțele publice ale Portugaliei sunt supuse unei presiuni continue exercitate de tendințele demografice nefavorabile, în special de îmbătrânirea populației, cu consecințe nefaste mai ales asupra sustenabilității sistemelor de pensii și de sănătate. Deși reformele anterioare au îmbunătățit sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de pensii, majorările pensiilor speciale și reformele pensionării anticipate aflate în curs au antrenat noi creșteri ale cheltuielilor cu pensiile, care agravează tendința de creștere subiacentă determinată de îmbătrânire. Sustenabilitatea globală a sistemului de pensii poate fi afectată negativ dacă nu există măsuri compensatorii adecvate. În sectorul sănătății, raportul cost-eficacitate a continuat să fie promovat în 2018, inclusiv prin recurgerea mai frecventă la achizițiile centralizate și utilizarea mai extinsă a medicamentelor generice și biosimilare. În același timp, planificarea și execuția necorespunzătoare a bugetelor, precum și deficiențele în ceea ce privește controlul contabil și practicile de conducere au ca rezultat niveluri constant ridicate ale arieratelor înregistrate de spitale. Scăderile temporare ale arieratelor înregistrate de spitale în 2018 au fost, în esență, rezultatul unor măsuri extraordinare, de mare amploare, de compensare a arieratelor. Un nou program pentru 2019 vizează abordarea structurală a arieratelor înregistrate de spitale prin introducerea unui nou model de guvernanță pentru spitalele publice, însoțită de o creștere substanțială a bugetelor anuale ale acestora. Capacitatea acestui program de a încetini acumularea arieratelor înregistrate de spitale pe termen scurt, conducând, astfel, la o reducere structurală a stocului global de arierate, depinde în mod decisiv de punerea în aplicare efectivă și la timp a acestuia.
- (12) Creșterea veniturilor nete ale întreprinderilor de stat și reducerea datoriilor acestora ar contribui la creșterea sustenabilității finanțelor publice portugheze. Conform previziunilor autorităților, veniturile totale nete ale întreprinderilor de stat se vor apropia de un nivel de echilibru în 2019, ceea ce reprezintă o întârziere în comparație cu anunțurile anterioare, care prognoza un rezultat similar încă din 2018. În plus, măsurile de asigurare a respectării planurilor de activitate inițiale și eforturile de a asigura o monitorizare mai transparentă, mai cuprinzătoare și în timp util au suferit amânări și, în cazurile în care au trebuit să se concretizeze în măsuri corective, acest lucru s-a realizat într-un ritm lent. Îndeosebi, nu a fost asigurat un nivel suficient de transparență ex ante în ceea ce privește finanțarea întreprinderilor de stat prin recapitalizări și împrumuturi.

- (13) Deși sunt în curs de punere în aplicare măsuri de reducere a segmentării pieței forței de muncă, cum ar fi consolidarea inspectoratului de muncă și lansarea unui program de integrare pentru lucrătorii cu locuri de muncă precare din sectorul public, în Portugalia proporția lucrătorilor temporari depășește în continuare media Uniunii. Măsurile mai specifice convenite între guvern, angajatori și reprezentanții angajaților, care vizează reducerea în continuare a segmentării pieței forței de muncă și a precarității, precum și promovarea negocierilor colective trebuie să fie aprobate de Parlament și să se materializeze în acte legislative concrete.
- (14) Îmbunătățirea condițiilor de pe piața forței de muncă a avut ca rezultat reducerea numărului de persoane expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială. În ciuda acestei îmbunătățiri, inegalitatea veniturilor rămâne ridicată, iar impactul transferurilor sociale asupra reducerii sărăciei este limitat. Cu toate că inegalitatea veniturilor este în scădere în Portugalia, aceasta este în continuare semnificativ mai mare decât media Uniunii. Sistemul de venit minim este printre cele mai puțin adecvate din Uniune, oferind venituri de doar 40 % din valoarea pragului național al sărăciei. Dacă acest sistem nu va fi revizuit, eficacitatea scăzută a transferurilor sociale ar putea fi pusă la grea încercare în eventualitatea unei viitoare încetiniri a creșterii economice, afectând în special persoanele cele mai vulnerabile.
- (15) Nivelul scăzut de calificare a lucrătorilor reprezintă un obstacol în calea creșterii investițiilor și a productivității. Aproximativ 50 % din populația cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani are niveluri de instruire scăzute, cu mult peste media Uniunii, care a fost de 22 % în 2018. Conform informațiilor transmise de întreprinderi, disponibilitatea scăzută a personalului calificat reprezintă un obstacol important în calea investițiilor. În special în ceea ce privește învățarea în rândul adulților, ar putea fi îmbunătățită implicarea persoanelor slab calificate (a căror participare la procesul de învățare este sub media Uniunii) și ar putea fi extinse stimulentele publice specifice, astfel încât să se aplice și întreprinderilor mici și mijlocii, permițându-le acestora să își formeze personalul. Competențele digitale reprezintă o provocare deosebită, 50 % din populația Portugaliei fiind lipsită de competențe digitale de bază, în comparație cu media de la nivelul Uniunii, de 43 %. Investițiile în educație și formare, inclusiv în infrastructură, sunt esențiale pentru îmbunătățirea capacității de inserție profesională și a mobilității sociale.

- (16) Ca parte a eforturilor de a spori numărul de absolvenți de învățământ superior, sunt în curs de aplicare măsuri care vizează un număr mai mare de înscrieri în învățământul superior, precum o creștere semnificativă a numărului de burse. În rândul persoanelor cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani din Portugalia, 33,5 % sunt absolvenți de învățământ superior, acest procentaj menținându-se sub media Uniunii de 40,7 %. Persistența acestor ponderi scăzute, în special pentru absolvenții din domeniile tehnologiilor informației și comunicațiilor, științelor naturale, matematicii și statisticii, poate avea consecințe negative asupra creșterii productivității și a capacității de inovare a Portugaliei. Deși guvernul încearcă să rezolve această problemă prin creșterea numărului de locuri de studiu în aceste domenii și prin punerea în aplicare a unei revizuirii a sistemului de învățământ superior, sunt necesare mai multe eforturi.
- (17) Rata creditelor neperformante din sistemul financiar se menține la un nivel relativ ridicat, de 9,4 %. Cu toate acestea, majoritatea băncilor au înregistrat progrese substanțiale în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor de reducere a creditelor neperformante, iar stocul de credite neperformante s-a diminuat cu 50 % între momentul de vârf din iunie 2016 și decembrie 2018. Piața secundară a activelor neperformante a luat amploare, iar băncile au accelerat eliminările din bilanț și însănătoșirea creditelor neperformante. Defalcarea creditelor neperformante continuă să indice o pondere constant ridicată (65 %) a creditelor neperformante acordate întreprinderilor. În ultimii ani, autoritățile au pus în aplicare o serie de reforme juridice și instituționale în materie de insolvență și de executare silită a datoriilor. Cu toate acestea, durata medie a procedurilor de insolvență rămâne ridicată, la fel ca și numărul de cauze aflate pe rolul instanțelor. Cadrul legal și procedura aferentă afectează puternic procesul de recuperare și perspectivele de luare în posesie eficientă a garanțiilor reale. Durata medie îndelungată a procedurilor de recuperare afectează prețurile practicate pe piață pentru activele neperformante.

- (18) Reformele având ca scop simplificarea administrativă s-au limitat, în general, la punerea în aplicare generalizată a dematerializării procedurilor și a principiului „doar o singură dată”. Realizările sub aspectul modernizării administrative ar trebui completate cu o simplificare administrativă mai substanțială. Ar trebui să se acorde prioritate în special limitării numărului de documente care trebuie să fie prezentate, însoțită fie de înlocuirea sistemelor de autorizare cu simple declarații de conformitate cu condițiile aplicabile, fie, pentru sectoarele mai sensibile, de simplificarea autorizațiilor prin reducerea termenelor de luare a deciziilor și adoptarea aprobării tacite. Încă nu se aplică o simplificare a procedurilor pentru anumite sectoare. Rămân în vigoare taxe administrative excesive, în special în sectorul construcțiilor. În plus, deficiențele în ceea ce privește planificarea și monitorizarea achizițiilor publice constituie un obstacol în calea concurenței. Performanțele înregistrate în materie de achiziții publice ar putea fi îmbunătățite prin introducerea unei planificări structurate și cuantificate și prin asigurarea unei supravegheri mai atente a etapei de execuție a contractelor. În pofida unei reduceri semnificative a atribuirii directe între 2017 și 2018, această metodă continuă să fie utilizată intens.
- (19) În contextul programului de asistență financiară, Portugalia a depus eforturi pentru a reduce sarcina de reglementare pentru profesiile foarte reglementate, în special prin introducerea legii-cadru din 2013. Cu toate acestea, în unele cazuri, aceste progrese au fost frânate sau chiar s-au inversat odată cu adoptarea statutelor pentru fiecare profesie și cu introducerea unei interdicții asupra grupurilor de întreprinderi. Prevalează restricțiile normative și administrative aplicate serviciilor pentru întreprinderi și serviciilor profesionale, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la concurență, nivelul prețurilor, inovare și calitatea serviciilor. Până în prezent, nu au fost anunțate planuri de reformă ca răspuns la recomandările Comisiei privind reglementarea serviciilor profesionale sau ca răspuns la analiza Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) din 2018 privind evaluarea concurenței în cazul profesiilor autoreglementate din Portugalia (în cooperare cu autoritatea portugheză în domeniul concurenței).

- (20) În ultimii ani, condițiile de acces la finanțare pentru întreprinderi s-au îmbunătățit, iar proporția întreprinderilor care au semnalat că accesul la finanțare este principala constrângere pentru investiții este în prezent în concordanță cu media Uniunii. Autoritățile portugheze au lansat și au consolidat mai multe inițiative în acest domeniu, cum ar fi programul Capitalizar și alte programe care vizează anumite tipuri de societăți sau sectoare. Cu toate acestea, firmele portugheze tind să se bazeze în mare măsură pe resursele proprii pentru a-și finanța investițiile, iar un număr insuficient de împrumuturi bancare ajung în firme cu o productivitate mai ridicată. Nivelul scăzut al capitalului investit pentru fiecare lucrător reprezintă un obstacol major în calea modernizării structurii de producție a economiei portugheze. În acest context, este important ca investițiile productive să crească și, în același timp, să fie reorientate treptat către întreprinderile cu potențial de creștere din sectoarele cu un nivel de productivitate ridicat. Deși alte surse de finanțare, cum ar fi capitalul de risc și capitalul propriu, au crescut în ultimii ani, acestea rămân semnificativ mai reduse decât media Uniunii.
- (21) Sistemul judiciar devine din ce în ce mai eficient, dar continuă să se confrunte cu provocări importante: proceduri îndelungate și un număr mare de cauze nesoluționate, în special în instanțele administrative și fiscale. Deși eforturile de combatere a corupției continuă, prevenirea corupției rămâne o problemă, din cauza lipsei unei strategii coordonate și a fragmentării responsabilităților.
- (22) Investițiile în cercetare și dezvoltare (C&D) s-au revigorat din nou în ultima perioadă, dar sunt în continuare insuficiente pentru a moderniza sistemul național portughez de cercetare și inovare. După mai mulți ani de declin, ponderea în PIB a cheltuielilor pentru C&D a crescut recent, iar în 2017, intensitatea C&D în rândul întreprinderilor a depășit ușor intensitatea C&D în sectorul public. S-au înregistrat puține progrese în ceea ce privește creșterea ponderii, în structura economică a Portugaliei, a valorii adăugate în producția de înaltă tehnologie și în domeniul serviciilor bazate pe utilizarea intensivă a cunoașterii. Promovarea investițiilor în active necorporale, inclusiv în C&D, precum și în competențe manageriale, în alfabetizare financiară și în competențe digitale, pentru a le permite întreprinderilor să se dezvolte, să își consolideze capacitatea de inovare și să pătrundă pe piețele de export îi oferă Portugaliei un potențial semnificativ de stimulare a investițiilor și a creșterii productivității.

- (23) Întrucât nu există suficiente legături maritime și feroviare, deci întreprinderile orientate către export întâmpină dificultăți în valorificarea pe deplin a potențialului pieței unice. Având în vedere poziția sa geografică, Portugalia este un punct de intrare maritim natural, în special pentru rutele transatlantice. Realizarea la timp a unor investiții în noile terminale de containere din Sines (terminalul Vasco da Gama), Leixões și Barreiro și finalizarea proiectelor de investiții în curs în celelalte porturi principale ale Portugaliei (Viana do Castelo, Leixoes, Aveiro, Figueira da Foz și Setubal) ar spori capacitatea de manipulare a mărfurilor a acestor porturi. Căile ferate sunt încă insuficient utilizate în ceea ce privește legăturile cu Spania (atât coridoarele est-vest, cât și nord-sud). Elaborarea unui plan iberic cuprinzător, care să includă identificarea etapelor intermediare, a terminalelor și a interconexiunilor necesare pentru a beneficia de modernizarea rețelei din Spania, și dezvoltarea ecartamentului Uniunii Internaționale a Căilor Ferate ar contribui la stimularea performanțelor feroviare internaționale ale Portugaliei.
- (24) Investițiile în utilizarea eficientă a resurselor și în atenuarea schimbărilor climatice și în adaptarea la acestea ar contribui la asigurarea creșterii durabile pe termen lung. Anticiparea efectelor negative ale schimbărilor climatice, cum ar fi inundațiile și incendiile forestiere, rămâne o provocare în Portugalia. Atingerea obiectivului de eficiență energetică pentru 2020 se confruntă în continuare cu provocări, iar consumul de energie este în creștere, conform celor mai recente date pentru 2017. Există încă un potențial semnificativ de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor și de reducere a consumului de energie al întreprinderilor. O mai bună conectivitate energetică transfrontalieră ar putea permite o concurență mai intensă și ar facilita utilizarea energiei din surse regenerabile.
- (25) Programarea fondurilor Uniunii pentru perioada 2021-2027 ar putea contribui la eliminarea unora dintre lacunele identificate în recomandări, în special în domeniile vizate de anexa D la raportul de țară pentru 2019. Acest lucru ar permite Portugaliei să utilizeze în mod optim fondurile respective pentru sectoarele identificate, ținând seama de disparitățile regionale și de situația specială a regiunilor ultraperiferice. Consolidarea capacității administrative a țării de gestionare a acestor fonduri reprezintă un factor important pentru succesul acestei investiții.

- (26) În contextul semestrului european 2019, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Portugaliei, pe care a publicat-o în raportul de țară pentru 2019. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate pentru 2019, Programul național de reformă pentru 2019, precum și măsurile prin care s-a dat curs recomandărilor adresate Portugaliei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernantei economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică bugetară și socioeconomică sustenabilă în Portugalia, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.
- (27) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2019 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său⁷ se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos.
- (28) Ținând cont de bilanțul aprofundat realizat de Comisie și de această evaluare, Consiliul a examinat Programul național de reformă pentru 2019 și Programul de stabilitate pentru 2019. Recomandările sale, formulate în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, se reflectă în recomandările 1-4 de mai jos. Aceste recomandări contribuie, de asemenea, la punerea în aplicare a Recomandării din 2019 pentru zona euro, în special a primei, a celei de a doua, a celei de a treia și a celei de a patra recomandări pentru zona euro. Politicile fiscal-bugetare menționate în recomandarea 1 de mai jos contribuie, printre altele, la corectarea dezechilibrelor legate de datoria publică ridicată,

RECOMANDĂ ca, în 2019 și în 2020, Portugalia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să își atingă în 2020 obiectivul bugetar pe termen mediu, ținând seama de marjele permise în caz de evenimente neobișnuite, pentru care se acceptă o abatere temporară. Să utilizeze veniturile excepționale pentru a accelera reducerea ponderii datoriei publice în PIB. Să amelioreze calitatea finanțelor publice acordând prioritate cheltuielilor care favorizează creșterea economică și consolidând, în același timp, controlul cheltuielilor generale, eficiența din punct de vedere al costurilor și elaborarea corespunzătoare a bugetului, cu un accent deosebit pe reducerea durabilă a arieratelor înregistrate de spitale. Să îmbunătățească sustenabilitatea financiară a întreprinderilor de stat, asigurând totodată o monitorizare mai transparentă, mai cuprinzătoare și în timp util.

⁷ În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

2. Să adopte măsuri care să abordeze segmentarea pieței forței de muncă. Să îmbunătățească nivelul competențelor populației, în special al competențelor digitale, inclusiv prin sporirea compatibilității învățării în rândul adulților cu nevoile de pe piața forței de muncă. Să sporească numărul de absolvenți de învățământ superior, în special în domeniile științei și tehnologiei informației. Să îmbunătățească eficacitatea și gradul de adecvare a plasei de siguranță socială.
3. Să acorde prioritate, în cadrul politicilor economice legate de investiții, cercetării și inovării, transportului feroviar și infrastructurii portuare, tranziției către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, tranziției energetice și extinderii interconexiunilor energetice, ținând seama de disparitățile regionale.
4. Să permită o recuperare mai rapidă a garanțiilor reale legate de creditele neperformante, prin creșterea eficienței procedurilor de insolvență și de recuperare. Să reducă sarcina administrativă și de reglementare care afectează întreprinderile, în special prin reducerea barierelor specifice anumitor sectoare în ceea ce privește acordarea licențelor. Să elaboreze o foaie de parcurs pentru reducerea restricțiilor care vizează profesii foarte bine reglementate. Să asigure o creștere a eficienței instanțelor administrative și fiscale, în special prin reducerea duratei procedurilor.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,

Președintele
